

(Ne)digitální Česko

Shrnutí revize vládních slibů v oblasti digitalizace a doporučení

Rekonstrukce státu

Digitalizace státu v Česku je v porovnání s ostatními státy EU stále výrazně pozadu. Probíhá nekonceptně, digitální služby pro občany přibývají pomalu a o (bohužel velmi omezených) možnostech eGovernmentu veřejnost často ani neví. Avizované posílení efektivity a transparentnosti státní správy a zjednodušení komunikace mezi státem a občanem zatím není patrné.

I přes to, že se jednalo o prioritní téma vlády, ambiciózní cíle se nedaří plnit. **Jako uspokojivě naplněný nelze považovat ani jeden ze 17 hodnocených slibů z programového prohlášení.** Rekonstrukce státu revidovala plnění vládních slibů týkajících se digitalizace v následujících oblastech:

Posilování efektivity a transparentnosti státu

Výdaje na provoz státu neustále rostou a peníze jsou v oblasti rozvoje eGovernmentu a IT vynakládány neúčelně a neekonomicky. Zamýšlená centrální IT autorita není dostatečně personálně zajištěná a řídicím orgánem je spíše formálně. Rada vlády pro informační společnost v čele s digitálním zmocněncem nemá v kompetenci finanční řízení ani přímé pravomoci. Řízení je tak decentralizované a neumožňuje digitalizaci jako celek efektivně realizovat. IT zakázky se nedaří efektivně zadávat a vláda dosud nepřinesla systémové řešení toho, jak předcházet vendor lock-in zakázkám či se vyvázat z těch již existujících.

Stát vstřícný vůči občanům

Stávající digitální služby státu pro občany jsou zatím jen omezené, uživatelsky nepřívětivé a přístup k nim se teprve pomalu zjednodušuje. Veřejnost je navíc o možnostech nedostatečně informována a služby tak využívá jen minimálně. Digitálních identit pro občany je několik, ne každá však zpřístupňuje všechny existující služby. Klíčová opatření v tomto směru byla navíc zejména iniciativou poslanců. Připravený katalog služeb je neúplný a počítá jen s malým počtem služeb dostupných na Portálu občana. Analýza potřeb a poptávky občanů dosud neproběhla a forma a styl komunikace ze strany státu zůstává nejednotná.

Otevřená data, přístup k informacím a ochrana soukromí

Stát některá data zveřejňuje, nehledí však dostatečně na jejich kvalitu, formu ani aktuálnost. Data tak výrazně ztrácejí svou hodnotu a využitelnost. Datové sady nejsou publikovány v požadovaných termínech a nenaplnují standardy publikace a katalogizace. Vládní návrhy související s přístupem k informacím byly v rozporu s programovým prohlášením a naopak směřovaly k oslabování práva na informace. Pozitivně lze vnímat schválení povinného zveřejňování soudních rozhodnutí Sněmovnou, i zde však šlo o poslaneckou iniciativu. Zrušení sankcí pro veřejný sektor při porušování správy osobních dat závažně nabouralo ochranu osobních údajů.

Doporučení Rekonstrukce státu:

- zajištění vzniku centrální autority, která bude digitalizaci vést, koordinovat, řídit náklady a bude disponovat dostatečnými personálními kapacitami, pravomocemi i zdroji,
- zajištění dostatečných odborných kapacit v rámci centrální digitalizační autority i na ministerstvech (např. s využitím institutu klíčových služebních míst) a posílení zapojení externích konzultantů,
- transparentní a srozumitelná komunikace vlády ohledně možností eGovernmentu směrem k občanům, informování o postupu digitalizace, nových službách a funkcionalitách,
- agilní přístup k IT projektům se zaměřením na uživatele,
- strategie vyvázání se z existujících vendor lock-in zakázek i k jejich předcházení do budoucna,
- zaměřit se na systematické měření efektivity a procesů státní správy a rozhodování na základě dat,
- zřízení centrálního informačního webu a mobilní aplikace státu s možností notifikací,
- zajištění důsledné publikace otevřených dat podle zákona o svobodném přístupu k informacím v souladu se standardem publikace a katalogizace otevřených dat,
- používání jednoduchého, neúřednického jazyka, názvosloví. Samotné vyřizování agend maximálně zjednodušovat pro občany bez znalosti dané agendy.

Kompletní monitorovací zprávu (Ne)digitální Česko si lze prohlédnout zde ([link](#)). Přehled plněných slibů je možné stáhnout zde ([link](#)).